

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Робоча Група неурядових екологічних організацій України
з питань зміни клімату: www.climategroup.org.ua
тел: (044) 353-78-42 тел./факс: (044) (044) 238-6259
вул. Жиллянська, 126/23, м. Київ, 01032

№ 1-12 від 2 лютого 2012

Кому: Прем'єр міністру України

Азарову М.Я.

вул. Грушевського 12/2, Київ, 01008

Копія: Віце-прем'єр-міністру України

Тігіпко С.Л.

Апарат Ради Національної Безпеки України

Міністру екології та природних ресурсів України

Злочевському М.В.

Голові Державного агентства екологічних інвестицій

Якубовському В.Б.

Голові Державного агентства з енергоефективності

та енергозбереження України

Пашкевичу М.О.

Міністру енергетики та вугільної промисловості України

Бойко Ю.А.

Щодо альтернатив заміщення газу на вугілля та забезпечення енергобезпеки в країні

Шановний Миколо Яновичу!

Робоча група неурядових екологічних організацій України з питань змін клімату (РГ НУО ПЗК, www.climategroup.org.ua) глибоко занепокоєна намірами уряду України щодо заміщення палива для систем теплопостачання з газу на вугілля. Збільшення споживання вугілля в Україні матиме негативний вплив як на стан довкілля, так і на економіку держави. Основна проблема енергобезпеки в Україні полягає у неефективності використання енергії, зокрема тепла у будівлях.

РГ НУО ПЗК зазначає, що подальше збільшення частки вугілля в загальному енергобалансі країни призведе до:

- забруднення атмосфери викидами парникових газів, пилом та іншими шкідливими речовинами;
- витрат бюджетних коштів на подальше неефективне субсидування вугільної галузі¹;
- подальше загострення соціальних проблем в регіонах видобутку вугілля, що пов'язано з їх однобічною орієнтацією економіки² в основному на видобуток вугілля, в той же час необхідна економічна диверсифікація не відбувається;
- зростання випадків хронічних захворювань дихальних шляхів населення внаслідок забруднення атмосфери;
- зростання вірогідності подальшого збільшення людських жертв при підвищеному видобутку вугілля.

¹ У 2008 році вугільна промисловість отримала субсидії на компенсацію збитків із собівартості вугілля суою 4276,5 млн. грн., що складало близько 2% річного бюджету України.

² Національний екологічний центр України. Доповідь: Проблеми вугільної промисловості України та викиди парникових газів від видобутку й споживання вугілля. Режим доступу: <http://necu.org.ua/klimat-vugillya/>, розділ 3: Соціальні та екологічні проблеми пов'язані з вугільним сектором (ст. 19).

Кращою альтернативою використанню забруднюючих технологій викопного палива (вугілля, нафти, газу) є підвищення ефективності використання енергії як в житлово-комунальному секторі, так і на виробництві. Поодинокі приклади утеплених та модернізованих будинків свідчать про зниження споживання ними енергії на 50%. У комплексі з ремонтом теплотрас та модернізацією котелень цей показник може становити 70-80% на місцевому рівні. Окрім прямого результату у вигляді економії ресурсів, такі заходи мають ряд інших не менш вагомих наслідків:

- Поліпшення умов проживання людей та комфорту в школах, дитячих садочках, закладах охорони здоров'я та інших муніципальних установах;
- Якісне покращення стану атмосферного повітря в містах;
- Створення нових робочих місць, розвиток малого підприємництва в супутніх галузях економіки;
- Збільшення надходження податків до місцевих бюджетів та в державну казну при впровадженні енергозберігаючих технологій та альтернативної енергетики;
- Поліпшення зовнішнього вигляду міст та їх іміджу.

На думку РГ НУО ПЗК за останні 20 років окрім постійного зростання цін на енергоносії в країні не було жодних реальних та ефективних стимулів енергозбереження. На початку 2011 року абсолютний показник енергоемності ВВП України становив 2,54 т.н.е./\$³ при середньосвітовому рівні 0,31 т.н.е./\$. Таким чином, в Україні рівень енергоемності у 8 разів вищий за середньосвітові показники, при цьому за висновками МЕА в Україні інвестувати кошти в заходи енергозбереження у 4-10 разів вигідніше, ніж в генерацію енергії. При цьому, близько 30% потенціалу енергозбереження припадає на житлово-комунальний сектор економіки.

Для вирішення енергетичних проблем України РГ НУО ПЗК пропонує державним службовцям та уряду України в першу чергу здійснити такі дії:

- привести у відповідність до вимог ЄС та уніфікувати державні стандарти у галузі опалення будівель, зокрема ДБН В.2.6 - 31:2006 "Конструкції будівель і споруд. Теплова ізоляція будівель";
- запровадити жорсткий контроль виконання вказаних нормативів з обов'язковим тепловізійним обстеженням будівель;
- запровадити енергетичне маркування будівель;
- заборонити реалізацію теплової та електричної енергії, а також, гарячої, холодної води і газу споживачам при відсутності приладів обліку;
- запровадити механізми інвестування у енергоефективні заходи у бюджетних установах (зараз в Україні таких механізмів не існує взагалі), зокрема, сприяти подальшим реінвестиціям бюджетних коштів в результаті заощадження через заходи енергозбереження;
- запровадити обов'язкове використання альтернативних джерел енергії при спорудженні нових будинків;
- стимулювати місцеві органи влади до використання локальних видів палива та альтернативних джерел енергії (сонячна теплоенергетика, геотермальна енергетика, енергія біомаси – соломи, відходів деревної промисловості, пелетів тощо);
- монетаризувати пільги та субсидії на енергоносії для відповідних категорій населення, з метою умотивування їх до економії енергоресурсів;
- створити механізм економічного стимулювання реалізації заходів з енергозбереження в житлово-комунальному господарстві та муніципальних будівлях (згідно Національного плану дій з охорони навколишнього середовища на 2011-2015 роки), зокрема через часткову компенсацію для населення витрат та механізм здешевлення кредитів на впровадження заходів енергозбереження та альтернативної енергетики в житлово-комунальному секторі.

³ TPES/GDP, Джерело: Міжнародне енергетичне агентство (МЕА). Key world Energy Statistics, 2011. Режим доступу: http://iea.org/textbase/nppdf/free/2011/key_world_energy_stats.pdf.

Звертаємо Вашу увагу на необхідність виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо зменшення викидів парникових газів згідно Кіотського протоколу та забруднюючих речовин згідно умов Європейського енергетичного співтовариства. Спалювання вугілля призводить до найбільших викидів парникових газів. Згідно висновків вчених, тих зобов'язань про які заявили країни на міжнародних переговорах ООН зі зміни клімату, недостатньо для втримання підвищення загальної температури в межах 2°C. Якщо країни, в тому числі й Україна, будуть продовжувати викидати парникові гази тими ж темпами, то до 2100 року можна очікувати підвищення температури до 3,5°C.

Робоча група НУО з питань зміни клімату закликає уряд України стабілізувати викиди парникових газів на рівні 2008 року (-55% викидів від рівня 1990 року) до 2020 року з подальшим їх зниженням, використовуючи при цьому потенціал відповідних кліматоохоронних заходів в державі. Для цього Україна повинна обрати низьковуглецеву стратегію розвитку, заміщуючи викопне паливо відновлювальними джерелами енергії.

Також хочемо наголосити, що плани уряду України про заміщення газу на вугілля суперечать принципам низьковуглецевого розвитку держави. Україна, як одна із Сторін міжнародних угод по боротьбі з глобальними змінами, зокрема Канкунських угод, зобов'язана розробити стратегію низьковуглецевого розвитку та реалізувати її виконання задля попередження проблеми зміни клімату. Тобто, економіка країни повинна розвиватися з мінімальними викидами вуглекислого газу в атмосферу Землі. Згідно заяв державних службовців Державного агентства екологічних інвестицій, в Україні вже почався процес формування низьковуглецевої стратегії розвитку економіки держави з подальшими впровадженням відповідних заходів.

З метою довгострокового розвитку та планування паливно-енергетичного комплексу України з врахуванням вищезгаданих екологічних, соціальних та економічних аспектів закликаємо Вас долучитися та сприяти відповідним змінам в енергетичній стратегії України до 2030 року, процес розгляду якої наразі відбувається. Необхідно змінити фокус енергетичної стратегії на енергозбереження та розвиток альтернативної енергетики замість нарощування нових енергетичних потужностей ядерної енергетики та тепло- електростанцій з використанням вугілля.

Просимо Вас підтримати звернення громадськості проти ініціативи заміщення палива для систем теплопостачання вугіллям та проінформувати інших урядовців Кабінету міністрів, апарату Президента та Міністерства енергетики та вугільної промисловості України щодо необхідності виконання міжнародних зобов'язань та впровадження відповідних заходів низьковуглецевого розвитку держави.

Експерти РГ НУО ПЗК вже довгий час працюють в напрямку екологічної та енергетичної політики і пропонують уряду України свої конструктивні пропозиції щодо виходу з енергетичної та екологічної кризи. Ми сподіваємося на Вашу увагу та подальшу співпрацю.

З повагою та надією на подальшу співпрацю,

Заступник Голови Робочої групи НУО
з питань зміни клімату

Рудницька Х.А.